

А.О. Колесник, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

О.О. Мануськова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ВАЖЛИВІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНИХ ВІЗ

Вчення студентів здійснюється як під керівництвом викладача, так і в ході самостійної роботи. Виділення самостійної роботи студентів як окремого етапу навчання викликано тим, що, як зазначають психологи і педагоги, самостійна робота активізує розумову діяльність студентів, що робить навчання більш результативним. Вже доведено, що надмірна активність викладача в передачі знань, докладних пояснень часто веде до гальмування в сприйнятті студентів. Крім того, що самостійна робота викликає активність студентів, вона володіє ще однією важливою перевагою: вона носить індивідуалізований характер. Кожен студент використовує джерело інформації залежно від своїх потреб і можливостей, він працює в своєму темпі. Ця властивість самостійної роботи надає їй гнучкий характер, значно сприяє підвищенню відповідальності кожного окремого студента і, як наслідок, поліпшенню його успішності. Самостійна робота передбачає впровадження її окремих форм у процес навчання іноземній мові як при спрямованій участі викладача, так і без нього.

Самостійна робота, як і робота у співпраці з викладачем, може здійснюватися в різних організаційних формах: індивідуально, в парах, у невеликих групах і цілою аудиторією. Кожна з названих форм покликана створювати і розвивати в сукупності організаційні, інформаційні, пізнавальні та комунікативні вміння студентів, оволодіння якими забезпечить просування студентів у засвоєнні мови в єдності з розвитком їх методики. Сучасні дидакти надають особливе значення цій стороні самостійної роботи, тому що бачать в розвитку методики студентів передумови безперервної освіти.

Для розвитку самостійної діяльності студента під час вивчення іноземної мови потрібно.

По-перше, усвідомлення мети діяльності, що виконується, кожної конкретної справи. Студент повинен знати, що він буде робити, який кінцевий результат, як дане завдання збагатить його досвід. Усвідомлення мети завдання (вправи) є не що інше, як впровадження принципу свідомості в організації самостійної роботи студента.

По-друге, знання самої процедури виконання завдання. Викладачу потрібно озброїти студентів раціональними прийомами

навчальної діяльності, з огляду на характер самої діяльності і на можливість студентів даного курсу навчання та їх досвіду.

По-третє, вміння користуватися для виконання завдання відповідними засобами навчання, такими, як звукозапис, навчальний дидактичний матеріал для парної роботи і т. д. Так, студенти повинні оволодіти потрібними технічними засобами навчання (ТЗН).

По-четверте, необхідно вміння бачити опори в матеріалі завдань, що полегшують подолання труднощів у ході самостійної роботи; в цьому випадку однаково важливо навчитися користуватися готовими (об'єктивними) опорами і створювати свої (суб'єктивні).

По-п'яте, важливо передбачити адекватні дидактичні умови для успішного самостійного виконання завдань, тобто перш за все, визначити відповідне місце для них: у аудиторії, вдома або в лінгафонному кабінеті.

Сюди ж слід віднести і вибір організаційних форм для виконання конкретного виду самостійних завдань. Домашня робота, звичайно, набуває індивідуальної форми, яка повинна бути забезпечена і підготовлена під керівництвом викладача в аудиторії. Самостійна робота в аудиторії може здійснюватися у всіх організаційних формах: індивідуально, в парах і малих групах, при цьому яскраво проявляється взаємодопомога студентів. У випадку ускладнень викладач надає допомогу, погодившись з принципом індивідуалізації процесу навчання; в лабораторії або кабінеті також можливі всі форми організації самостійної роботи, «помічником» є сама програма, складена на основі принципів посиленості та доступності, і, звичайно, викладач-консультант.

Прилучення студентів до систематичної самостійної роботи – одна з насущних виховних завдань викладача іноземної мови. Вона пов'язана з вихованням дбайливого ставлення до використання вільного часу студентами. Позитивне вирішення цієї проблеми – шлях до підвищення ефективності навчально-виховного процесу.

Вибір організаційних форм для виконання конкретного виду самостійних завдань та місця їх застосування визначається в основному характером матеріалу, видом діяльності, що потребує розвитку, віковими та психологічними особливостями студентів, а також ступенем оснащення кабінету іноземної мови необхідними ТЗН. Для організації самостійної роботи студентів з іноземної мови вимагається: усвідомлення ними мети завдань, знання процедури їх виконання, вміння користуватися засобами навчання, вміння застосовувати опори і створювати їх при підготовці завдання, облік відповідних дидактичних умов.